Kommentar: Værdighedsreformen

Af Ask Svejstrup, sekretariatsleder i SAND – De hjemløses landsorganisation

Kommentaren er ligelides bragt i Altinget d. 19/5 2025

Regeringens udspil til en værdighedsreform, tager en masse små skridt i den rigtige retning, men at kalde det en reform, er at tage munden for fuld.

Det skortede ellers ikke på store ord op til præsentationen af reformen og på selve pressemødet om at *"nu skal vi vende tingene på hovedet"* og at reformen bliver et *"paradigmeskifte i socialpolitikken",* men da den økonomiske ramme længe har været kendt, var det heller ikke forventningen.
Men vigtigst af alt – vi går i den rigtige retning.

Der er ingen tvivl om, at hjælpen bliver bedre af at komme tættere på borgeren. Under temaet *"Én samlet hjælp tæt på – som borgere i Danmark"*, med oprettelsen fysiske steder – Gadens huse – hvor hjælpen til hjemløse samles, vil være til stor gavn for de mest socialt udsatte, der både har behov for f.eks. sårpleje, skal have styr på kontanthjælpen og også gerne vil have hjælp til at komme ud deres misbrug.

> *Der er ingen tvivl om, at hjælpen bliver bedre af at komme tættere på borgeren.*

Tilmed har Regeringen også tænkt på, hvordan dette setup – som man for øvrigt har talt om i årtier og også har gode erfaringer med – kan komme ud til de mere tyndt befolkede områder; man sætter hjul under husene og kører ud hvor de udsatte befinder sig. Ældreminister Mette Kirkegaard, sagde under pressemødet, hvor udspillet blev præsenteret, at initiativet var blevet kaldt "landevejens udsattebiler" undervejs i processen. Hjælpen skal være udkørende og

opsøgende, så afstanden for borgeren bliver kort selvom den geografiske afstand er stor. Det er rigtigt tænkt. For når hjemløse er mobile, skal hjælpen også være det, hvis vi vil sikre at den når frem.

Hvor langt flytter vi kommunegrænsen?
Under samme tema, går man et skridt i den rigtige retning, ved at pille lidt ved, at det kun er handlekommunen, der kan yde hjælp efter Serviceloven. Der lægges op til alle akutte og midlertidige ydelser fra serviceloven, skal kunne gives af opholdskommunen, men ikke længerevarende ydelser, ikke botilbud. Det kan f.eks. være social stofbehandling, hvor man f.eks. kan få hjælp til at reducere sit stofindtag.
Men er det også gældsrådgivning, retten til en koordinerende sagsbehandler og ekstra hjælp på et herberg, hvis der opstår behov for det?
Da hjemløse i forvejen kan komme ind på herberger og forsorgshjem i hele Danmark, hvis der ellers er plads, ville det give god mening, at det også var opholdskommunen, der kunne tildele borgeren en plads på et andet botilbud (§ 107 eller § 108), hvis regeringen virkelige ville give udsatte borgere den nødvendig hjælp tæt på.

Bedre vilkår for stofbrugere
Der er også mange gode skridt for stofbrugere i udspillet: F.eks. vil man ikke længere skulle tvinges ud på det sorte marked og købe det stof, man forsøger at lægge på hylden (f.eks. heroin), hvis man har glemt substitutionsmedicin (f.eks. metadon) derhjemme, når man besøger venner i en anden kommune. I stedet kan man henvende sig på hospitalet, til udgående læger eller kommunen og få en recept på abstinensdæmpende medicin.

Netop udspillets ændrede syn på stofbrugere, eksemplificerer de gode takter i udspillet. Ret skal sættes før pligt og vi skal holde op med at stille urimelige krav. Det er ikke vejen frem, hvis vi virkelig vil hjælpe de mest udsatte borgere. Stofbrugere skal ikke have konfiskeres deres stoffer, når det

er til eget forbrug; der skal være flere fixerum og dem der er skal have længere åbningstider og der skal laves en national døgnåben rådgivning, der kan klæde kommunerne bedre på til at kunne leve op til dette.

Det er godt med færre krav, et helle til de mest udsatte og et menneskesyn, hvor hjælpen gives på borgerens præmisser frem for på systemets præmisser.
I SAND – De hjemløses landsorganisation, glæder vi os til at være med til at bane vejen for de nye indsatser, for selvom det lød som oplagte løsninger, er der ikke tvivl om, at man kommer til at skulle "*træde stien mens vi går*", for nu at bruge en gammel floskel: Reformen skal implementeres, og der venter bl.a. en forhandling med KL om, hvilke ydelser, opholdskommunerne skal kunne tilbyde.
Vi bevæger os som sagt i den rigtige retning, men om vi ligefrem 'vender det hele på hovedet', som det lød på pressemødet kan diskuteres. Værdighed handler i høj grad om at blive set, mødt og forstået, og ikke føle sig som kastebold i et system, man ikke kan navigere i. Den store lakmusprøve her er, om reformens tanker kan nå henover skrivebordene, nedbryde siloerne og mærkes helt ude på gaden, hvor man er ret ligeglad med hvilken forvaltning 'Hanne' kommer fra og hvor hendes skrivebord er placeret, men bare vil have den hjælp, man har brug for og ret til. Vi håber det.